Kohtulahendite kogumik

EUROOPA KOHTU OTSUS (teine koda)

7. november 2024*

Eelotsusetaotlus – Õigusalane koostöö tsiviilasjades – Direktiiv (EL) 2019/1023 – Saneerimis-, maksejõuetus- ja võlgadest vabastamise menetlused – Artikli 1 lõige 4 – Reguleerimisese ja kohaldamisala – Menetluste laiendamine maksejõuetutele füüsilistele isikutele, kes ei ole füüsilisest isikust ettevõtjad – Artikkel 20 – Õigus kasutada võlgadest vabastamise menetlust – Artikli 23 lõiked 1, 2 ja 4 – Erandid – Konkreetsete võlakategooriate väljaarvamine võlgadest vabastamisest – Maksejõuetuks muutunud füüsiline isik – Võlgniku heausksus – Võlgadest vabastamise kasutamise tingimused – Avalik-õiguslike nõuete välistamine

Liidetud kohtuasjades C-289/23 [Corván][i] ja C-305/23 [Bacigán] [i],

mille ese on ELTL artikli 267 alusel Juzgado de lo Mercantil nº 1 de Alicante (Alicante kaubanduskohus nr 1, Hispaania) (C-289/23) ja Juzgado de lo Mercantil nº 10 de Barcelona (Barcelona kaubanduskohus nr 10, Hispaania) (C-305/23) 25. aprilli 2023. aasta ja 2. mai 2023. aasta otsustega esitatud kaks eelotsusetaotlust, mis saabusid Euroopa Kohtusse vastavalt 25. aprillil 2023 ja 15. mail 2023, menetlustes

Agencia Estatal de la Administración Tributaria

versus

A (C-289/23)

ja

S. E. I.

versus

Agencia Estatal de la Administración Tributaria (C-305/23),

EUROOPA KOHUS (teine koda),

koosseisus: esimese koja president F. Biltgen (ettekandja) teise koja presidendi ülesannetes, viienda koja president M. L. Arastey Sahún ja kohtunik J. Passer,

kohtujurist: J. Richard de la Tour,

* Kohtumenetluse keel: hispaania.

[i] Käesoleval kohtuasjal on väljamõeldud nimi. See ei vasta ühegi menetlusosalise tegelikule nimele.

kohtusekretär: A. Calot Escobar,

arvestades kirjalikku menetlust,

arvestades seisukohti, mille esitasid:

– Hispaania valitsus, esindajad: A. Ballesteros Panizo ja A. Gavela Llopis,

– Euroopa Komisjon, esindajad: J. L. Buendía Sierra, L. Malferrari ja G. von Rintelen,

olles 16. mai 2024. aasta kohtuistungil ära kuulanud kohtujuristi ettepaneku,

on teinud järgmise

kohtuotsuse

1 Eelotsusetaotlused puudutavad seda, kuidas tõlgendada Euroopa Parlamendi ja nõukogu 20. juuni 2019. aasta direktiivi (EL) 2019/1023, mis käsitleb ennetava saneerimise raamistikke, võlgadest vabastamist ja äritegevuse keeldu ning saneerimis-, maksejõuetus- ja võlgadest vabastamise menetluste tõhususe suurendamise meetmeid, ning millega muudetakse direktiivi (EL) 2017/1132 (saneerimise ja maksejõuetuse direktiiv) (ELT 2019, L 172, lk 18), artikli 1 lõiget 4 ning artikli 23 lõikeid 1, 2 ja 4.

2 Taotlused on esitatud kahes kohtuvaidluses ühelt poolt A (C-289/22) ja S. E. I. (C-305/23) ning teiselt poolt Agencia Estatal de Administración Tributaria (Hispaania maksuamet) (edaspidi „AEAT“) vahel seoses A ja S. E. I. poolt neid puudutavate maksejõuetusmenetluste käigus esitatud võlgadest vabastamise taotlustega.

Õiguslik raamistik

Liidu õigus

3 Saneerimise ja maksejõuetuse direktiivi põhjendused 21 ja 78–81 on sõnastatud järgmiselt:

„(21) Tarbijate ülemäärane võlgnevus on majanduslikus ja sotsiaalses plaanis väga murettekitav ning see on tihedalt seotud võlakoormuse vähendamisega. Lisaks ei ole tihti võimalik selgelt eristada füüsilisest isikust ettevõtja kaubandus-, majandus-, ameti- või kutsetegevuse käigus tekkinud võlgu väljaspool sellist tegevust tekkinud võlgadest. Füüsilisest isikust ettevõtjatele uue võimaluse andmise kord ei oleks kuigi tõhus, kui nad peaksid majandustegevuses ja eraisikuna kogunenud muudest võlgadest vabanemiseks läbima erinevad menetlused, millel on erinevad kohaldamistingimused ja võlgadest vabastamise perioodid. Neil põhjustel ja kuigi käesolev direktiiv ei sisalda siduvaid õigusnorme tarbija ülemäärase võlgnevuse kohta, tuleks liikmesriikidele soovitada kohaldada käesoleva direktiivi võlgadest vabastamise sätteid võimalikult varakult ka tarbijate suhtes.

[…]

(78) Täielik võlgadest vabastamine või äritegevuse keelu kaotamine pärast maksimaalselt kolmeaastast perioodi ei ole igas olukorras asjakohane, seetõttu võib sellest reeglist kehtestada erandid, mis on liikmesriigi õigusega nõuetekohaselt põhjendatud. Näiteks tuleks sellised erandid kehtestada juhtudel, kui võlgnik on ebaaus või on tegutsenud halvas usus. Kui liikmesriigi õiguses ei ole ette nähtud füüsilisest isikust ettevõtjate aususe ja heas usus tegutsemise eeldust, ei tohiks nende aususe ja heas usus tegutsemise tõendamiskohustus muuta menetluse algatamist nende jaoks ebavajalikult raskeks või koormavaks.

(79) Näiteks võib kohus või haldusasutus füüsilisest isikust ettevõtja võimaliku ebaaususe tuvastamisel arvestada selliste asjaoludega nagu võlgade laad ja ulatus; võla tekkimise aeg; füüsilisest isikust ettevõtja püüded võlga tasuda ja täita õiguslikult siduvaid kohustusi, sealhulgas tegevusloa saamise nõuded ja nõuetekohane raamatupidamine; füüsilisest isikust ettevõtja tegevus võlausaldajate takistamiseks õiguskaitsevahendite kasutamisel; maksejõuetuse tõenäolisuse ajal nende kohustuste täitmine, mis on pandud füüsilisest isikust ettevõtjatele, kes on juriidilise isiku juhid, ning liidu ja liikmesriigi konkurentsi- ja tööõiguse järgimine. Erandeid peaks olema võimalik kehtestada ka siis, kui füüsilisest isikust ettevõtja ei ole täitnud teatavaid juriidilisi kohustusi, sealhulgas kohustust maksimeerida võlausaldajate kasumit, mis võib toimuda üldise kohustusena teenida tulu või luua varasid. Samuti peaks olema võimalik kehtestada spetsiifilisi erandeid, kui on vaja tagada tasakaal võlgniku ja ühe või mitme võlausaldaja õiguste vahel, näiteks kui võlausaldaja on füüsiline isik, kes vajab kaitset rohkem kui võlgnik.

(80) Erand võib olla põhjendatud ka siis, kui võlgadest vabastamisega lõppeva menetluse kulud, sealhulgas kohtu ja haldusasutuse ning saneerimisnõustaja kulud, ei ole kaetud. Liikmesriigid peaksid saama ette näha võimaluse võlgadest vabastamisest saadud kasu tühistamiseks, kui näiteks võlgniku finantsseisund ettenägematutel asjaoludel, tänu loteriivõidule, pärandile või annetusele oluliselt paraneb. Liikmesriikidel peaks olema võimalik näha ette täiendavaid erandeid selgelt kindlaks määratud ja nõuetekohaselt põhjendatud juhtudel.

(81) Kui see on liikmesriigi õigusega nõuetekohaselt põhjendatud, võib olla asjakohane lubada võlgadest vabastamist vaid teatavate võlakategooriate puhul. Tagatud võlad võib jätta võlgadest vabastamise võimalusest välja üksnes tagatise väärtuse ulatuses, nagu on liikmesriigi õiguses kindlaks määratud, samas kui ülejäänud võlga tuleks käsitada tagamata võlainstrumendina. Liikmesriikidel peaks olema võimalik jätta nõuetekohaselt põhjendatud juhtudel välja ka muid võlakategooriaid.“

4 Direktiivi artiklis 1 on ette nähtud:

„1. Käesoleva direktiiviga kehtestatakse sätted järgmise kohta:

[…]

b) maksejõuetute füüsilisest isikust ettevõtjate võlgadest vabastamisega lõppevad menetlused ning

[…]

2. Käesolevat direktiivi ei kohaldata käesoleva artikli lõikes 1 osutatud menetlustes, kui võlgnikuks on

[…]

h) füüsilised isikud, kes ei ole füüsilisest isikust ettevõtjad.

[…]

4. Liikmesriigid võivad lõike 1 punktis b osutatud menetluste kohaldamisala laiendada maksejõuetutele füüsilistele isikutele, kes ei ole füüsilisest isikust ettevõtjad.

[…]“.

5 Direktiivi III jaotis „Võlgadest vabastamine ja äritegevuse keeld“ sisaldab artikleid 20–24.

6 Direktiivi artiklis 20 „Õigus kasutada võlgadest vabastamise menetlust“ on sätestatud:

„1. Liikmesriigid tagavad, et maksejõuetud füüsilisest isikust ettevõtjad saavad kasutada vähemalt ühte menetlust, mille tulemusel on võimalik võlgadest käesoleva direktiiviga kooskõlas täielikult vabastada.

Liikmesriigid võivad ette näha, et maksejõuetule füüsilisest isikust ettevõtja võlaga seonduv kaubandus-, majandus-, ameti või kutsetegevus peab olema lõppenud.

2. Liikmesriigid, kus täieliku võlgadest vabastamise tingimus on füüsilisest isikust ettevõtja poolt võla osaline tasumine, tagavad, et seonduv tagasimakse kohustus põhineb füüsilisest isikust ettevõtja konkreetsel olukorral ning on eelkõige proportsionaalne füüsilisest isikust ettevõtja arestitava tulu või netotulu ja varadega võlgadest vabastamise perioodil ning et võlausaldajate huvisid võetakse õiglaselt arvesse.

3. Liikmesriigid tagavad, et füüsilisest isikust ettevõtjad, kes on võlgadest vabastatud, võivad kasutada olemasolevaid riiklikke raamistikke, millega antakse füüsilisest isikust ettevõtjatele ettevõtlustoetust, sealhulgas saavad juurdepääsu asjakohasele ja ajakohastatud teabele selliste raamistike kohta.“

7 Saneerimise ja maksejõuetuse direktiivi artikkel 23 „Erandid“ on sõnastatud järgmiselt:

„1. Erandina artiklitest 20–22 jätavad liikmesriigid kehtima või kehtestavad sätted, millega keeldutakse võlgadest vabastamisest, seda piiratakse või võlgadest vabastamine tühistatakse või millega nähakse ette pikemad täieliku võlgadest vabastamise perioodid või pikemad äritegevuse keelu perioodid, kui maksejõuetu füüsilisest isikust ettevõtja on tegutsenud võlausaldajate või teiste sidusrühmade suhtes ebaausalt või pahauskselt võlgadesse sattumise ajal, maksejõuetusmenetluse jooksul või võla tasumise ajal, ilma et see piiraks riigisiseseid tõendamiskoormise reegleid.

2. Erandina artiklitest 20–22 võivad liikmesriigid jätta kehtima või kehtestada sätted, millega keelatakse võlgadest vabastamine või piiratakse võlgadest vabastamise õiguse kasutamist, võlgadest vabastamine tühistatakse või nähakse ette täieliku võlgadest vabastamise või äritegevuse keelu pikemad perioodid teatavatel selgelt määratud juhtudel ja kui sellised erandid on nõuetekohaselt põhjendatud, näiteks järgmistel juhtudel:

a) maksejõuetu füüsilisest isikust ettevõtja on oluliselt rikkunud tagasimaksete kava kohaseid kohustusi või muid juriidilisi kohustusi, mille eesmärk on võlausaldajate huvide kaitsmine, sealhulgas kohustust maksimeerida võlausaldajate tagasimakseid;

b) maksejõuetu füüsilisest isikust ettevõtja ei täida liidu ja liikmesriigi õiguse kohaseid teavitamis- või koostöökohustusi;

c) võlgadest vabastamise avalduste kuritarvitamise korral;

d) pärast maksejõuetu füüsilisest isikust ettevõtja täielikku võlgadest vabastamist esitatakse teatava aja jooksul uus võlgadest vabastamise avaldus või kui täielikust võlgadest vabastamisest on keeldutud, kuna ettevõtja on raskelt rikkunud teavitamis- või koostöökohustusi;

e) võlgadest vabastamise menetluse kulud ei ole kaetud või

f) erandit on vaja selleks, et tagada tasakaal võlgniku ja ühe või mitme võlausaldaja õiguste vahel.

[…]

4. Liikmesriigid võivad võlgadest vabastamisest välja arvata konkreetsed võlakategooriad või piirata võlgadest vabastamise õigust või näha ette pikema võlgadest vabastamise perioodi, kui sellised erandid, piirangud või pikemad perioodid on nõuetekohaselt põhjendatud, näiteks järgmistel juhtudel:

a) tagatud võlad;

b) võlad, mis tulenevad kriminaalkaristustest või on nendega seotud;

c) võlad, mis tulenevad deliktiõiguslikust vastutusest;

d) võlad, mis tulenevad perekonna-, sugulus-, abielu- või hõimlussuhetega seotud ülalpidamiskohustustest;

e) võlad, mis on tekkinud pärast võlgadest vabastamisega lõppeva menetluse avalduse esitamist või pärast menetluse alustamist, ning

f) võlad, mis tulenevad kohustusest tasuda võlgadest vabastamisega lõppeva menetluse kulud.

[…]“.

Hispaania õigus

TRLC

8 Põhikohtuasjades *ratione temporis* kohaldatav õigusakt on kuninga 5. mai 2020. aasta seadusandlik dekreet 1/2020, millega kiidetakse heaks maksejõuetusseaduse konsolideeritud tekst (Real Decreto Legislativo 1/2020 por el que se aprueba el texto refundido de la Ley Concursal) (*BOE* nr 127, 7.5.2020, lk 31518), mida on muudetud 5. septembri 2022. aasta seadusega 16/2022, millega muudetakse kuninga seadusandliku dekreediga 1/2020 heaks kiidetud maksejõuetusseaduse konsolideeritud teksti, et võtta üle direktiiv (EL) 2019/1023 (Ley 16/2022 de reforma del texto refundido de la Ley Concursal, aprobado por el Real Decreto Legislativo 1/2020, para la transposición de la Directiva (UE) 2019/1023) (*BOE* nr 214, 6.9.2022, lk 123682) (edaspidi „TRLC“).

9 Seaduse 16/2022 preambulis on märgitud:

„[…]

[…] Kui maksejõuetu võlgnik on füüsiline isik, on maksejõuetusmenetluse eesmärk teha kindlaks heas usus tegutsevad võlgnikud ja pakkuda neile osalist võlgadest vabastamist, võimaldades neil seega saada teine võimalus ja vältida nende pöördumist varimajandusse või tõrjumist ühiskonna äärealadele.

[…]

[Saneerimise ja maksejõuetuse d]irektiiv paneb liikmesriikidele kohustuse luua uue võimaluse mehhanism, vältimaks võlgnike püüet asuda ümber teistesse riikidesse, kus sellised mehhanismid juba ette nähtud on, ning sellega kaasnevaid kulusid nii võlgnikule kui ka tema võlausaldajatele. Sellekohast õigusnormide ühtlustamist peetakse samal ajal esmatähtsaks ka Euroopa ühtse turu toimimise seisukohast.

Üks kõige olulisemaid muudatusi uues regulatsioonis on see, et selle asemel, et seada võlgadest vabastamise tingimuseks teatavat liiki võla tasumine (nagu oli ette nähtud maksejõuetusseaduse konsolideeritud teksti artikli 487 lõikes 2), kehtestatakse hindamispõhine võlgadest vabastamise süsteem, mille kohaselt võib igal võlgnikul – olenemata sellest, kas ta on ettevõtja või mitte, ja tingimusel, et ta vastab selle regulatsiooni aluseks olevale heausksuse nõudele – olla võimalik taotleda vabastamist kõikidest oma võlgadest, välja arvatud nendest, millest nende erilise laadi tõttu ei peeta õiguslikult võimalikuks vabastada. Sellega jäetakse alles Hispaania seadusandja poolt juba 2015. aastal kehtestatud võimalus kohaldada võlgade vabastamist iga heauskse füüsilise isiku puhul, olenemata sellest, kas tegemist on ettevõtjaga või mitte.

[…]

Võlgadest vabastamise nurgakiviks jääb võlgniku heausksus. Vastavalt rahvusvaheliste organisatsioonide soovitustele piiritletakse heausksus normatiivselt, viidates teatavatele objektiivsetele käitumisviisidele, mis on ammendavalt loetletud (suletud loetelu) ning mille puhul ei kasutata ebamääraseid või ebapiisavalt täpseid määratlusi või võimatu tõendamiskoormise panemist võlgnikule […]

[…]

Võlgadest vabastamine hõlmab kõiki pankrotimenetluses esitatud nõuetest ja massinõuetest tulenevaid võlgu. Erandid on teatavatel juhtudel põhjendatavad nõuete rahuldamise erilise olulisusega õigusriigi põhimõttest lähtuva õiglase ja solidaarse ühiskonna seisukohast (nt elatisvõlad, avalik-õiguslikest nõuetest tulenevad võlad, süüteo toimepanemisest tulenevad võlad või ka deliktivastutusest tulenevad võlad). Nii kehtestatakse avalik-õiguslikest võlgadest vabastamise suhtes teatavad piirangud ning neist vabastamine saab toimuda vaid esmakordsel, mitte aga hilisemal võlgadest vabastamisel. Muudel juhtudel on erand põhjendatud sünergia või negatiivse välismõjuga, mis võib tuleneda teatavat liiki võlgadest vabastamisest: vabastamine võlgadest, mis tulenevad kohustusest tasuda võlgadest vabastamise menetluse kulud, võib pärssida teatud kolmandate isikute tahet teha sel eesmärgil võlgnikuga koostööd (näiteks advokaadid), mis takistab pankrotivõlgnikul tutvuda oma toimikuga. Samamoodi õõnestaks tagatisega võlgadest vabastamine täiesti alusetult üht krediidi kättesaadavuse olulist elementi – võlausaldaja on usaldusväärse tagatisega kaitstud võlgniku maksejõuetuse või kohustuste täitmata jätmise eest – ja seeläbi kaasaegse majanduse sujuvat toimimist. Lõpuks on kohtul erandkorras õigus jätta teatavatest võlgadest täielikult või osaliselt vabastamata, kui see on vajalik võlausaldaja maksejõuetuse vältimiseks.

[…]“.

10 TRLC artiklis 486 on sätestatud:

„Füüsilisest isikust võlgnik, olenemata sellest, kas ta on ettevõtja või mitte, võib taotleda tasumata võlgadest vabastamist käesolevas seaduses sätestatud korras ja tingimustel ning tingimusel, et ta on heauskne võlgnik:

1° [e]sitades makseplaani ilma vara eelneva realiseerimiseta vastavalt allpool 3. jao lõikes 1 sätestatud võlgadest vabastamise korrale või

2° [v]ara realiseerimisega, millisel juhul kohaldatakse võlgadest vabastamise suhtes allpool 3. jao lõikes 2 sätestatud korda, kui maksejõuetusmenetluse lõpetamise põhjuseks on vara realiseerimise etapi lõppemine või vara ebapiisavus esitatud massinõuete rahuldamiseks.“

11 TRLC artikkel 487 on sõnastatud järgmiselt:

„1. Võlgnikku, kes on ühes järgmistest olukordadest, ei ole võimalik tasumata võlgadest vabastada.

1° Kui võlgadest vabastamise taotluse esitamisele eelneva kümne aasta jooksul on talle lõpliku kohtuotsusega mõistetud vanglakaristus – seda ka juhul kui karistuse kandmine on tingimisi peatatud või asendatud – järgmiste kuritegude toimepanemise eest: vara ja sotsiaal-majandusliku korra vastane kuritegu, dokumentide võltsimine, riigikassa ja sotsiaalkindlustuse vastane või töötajate õiguste rikkumisega seotud kuritegu, tingimusel et kuriteo eest mõistetava karistuse ülemmäär on kolm aastat või rohkem, välja arvatud juhul, kui võlgadest vabastamise taotluse esitamise kuupäevaks on kriminaalvastutus lõppenud ja kuriteost tulenevad rahalised kohustused on täidetud.

2° Kui võlgadest vabastamise taotluse esitamisele eelneva kümne aasta jooksul on teda karistatud lõpliku haldusaktiga väga raske maksuõigusalase süüteo eest, sotsiaalkindlustuse või sotsiaalse korraga seotud rikkumise eest või tema suhtes on samal ajavahemikul tehtud tuletatud maksekohustusi käsitlev lõplik otsus, välja arvatud juhul, kui ta on võlgadest vabastamise taotluse esitamise kuupäevaks oma kohustused täielikult täitnud.

Raskete rikkumiste korral võivad võlgnikud, keda on [AEAT] karistanud rahatrahviga, mille summa on suurem kui 50% artikli 489 lõike 1 punkti 5 kohaselt võlgadest vabastamisel kõne alla tulevast summast, taotleda võlgadest vabastamist üksnes juhul, kui nad on sellise taotluse esitamise kuupäevaks oma kohustused täielikult täitnud.

3° Kui maksejõuetus tunnistatakse süüliseks. Kui aga maksejõuetust peetakse süüliseks üksnes seetõttu, et võlgnik ei täitnud kohustust taotleda maksejõuetuks tunnistamist õigel ajal, võib kohus arvesse võtta viivituse asjaolusid.

4° Kui kümne aasta jooksul enne võlgadest vabastamise taotluse esitamist on kohtuotsuses, milles tuvastatakse kolmanda isiku maksejõuetuse süüline põhjustamine, isik tunnistatud puudutatud isikuks, välja arvatud juhul, kui ta on võlgadest vabastamise taotluse esitamise kuupäevaks oma kohustused täielikult täitnud.

5° Kui ta ei ole täitnud koostöö- ja teavitamiskohustust pankrotikohtuniku ja pankrotihalduri ees.

6° Kui ta on võla deklareerimisel või kohustuste täitmisel esitanud valeteavet või eksitavat teavet või käitunud kergemeelselt või hooletult, isegi kui selle kohta ei ole tehtud kohtuotsust, mis kvalifitseeriks maksejõuetuse süüliseks. […]

[…]

2. Eelmise lõike punktides 3 ja 4 nimetatud juhtudel, kui kvalifikatsioon ei ole veel lõplik, peatab kohus võlgadest vabastamise otsuse tegemise, kuni kvalifikatsioon on lõplik. […]“.

12 TRLC artiklis 489 on sätestatud:

„1. Võlgadest vabastamine hõlmab kõiki rahuldamata nõudeid, välja arvatud järgmised nõuded:

[…]

2° Kuriteol põhinevast tsiviilvastutusest tulenev võlg.

[…]

5° Avalik-õiguslikest nõuetest tulenevad võlad. Võlgadest, mille sissenõudmine kuulub [AEAT] pädevusse, võidakse vabastada kuni 10 000 euro ulatuses ühe võlgniku kohta; 5000 euro osas vabastatakse ta võlast täielikult ning sellest summast kuni märgitud ülemmäärani vabastatakse ta võlast 50% ulatuses. Sama summa ulatuses ja samadel tingimustel võib võlgniku vabastada ka sotsiaalkindlustusmaksetega seotud võlgadest. Kuni eespool nimetatud piirmäärani toimub võlgadest vabastamine käesolevas seaduses ette nähtud rahuldamisjärkudega võrreldes vastupidises järjekorras ning iga nõuete kategooria siseselt nõuete sissenõutavuse alusel.

6° Võlgnikule kriminaalmenetluses määratud trahvidest ja väga raskete halduskaristuste eest mõistetud sanktsioonist tulenevad võlad.

7° Võlgadest vabastamise taotluse menetlemisega seotud õigusabikulude ja menetluskuludega seotud võlad.

[…]

3. Avalik-õiguslikust nõudest võib vabastada lõike 1 punkti 5 teises lauses sätestatud summa ulatuses, kuid ainult esmakordsel võlgadest vabastamisel, hilisematel võlgadest vabastamistel ei võimaldata samale võlgnikule sellises summas vabastamist.“

13 TRLC artiklis 493 on sätestatud:

„1. Igal võlausaldajal, keda võlgadest vabastamine puudutab, on õigus taotleda pankrotikohtult võlgadest vabastamise tühistamist järgmistel juhtudel:

[…]

3° Kui taotluse esitamise ajal on pooleli artikli 487 lõike 1 punktides 1 ja 2 ette nähtud kriminaal- või haldusmenetlus ning kolme aasta jooksul alates võlgadest vabastamisest vara puudumise või likvideerimise tõttu või võlgadest esialgse vabastamise korral tagasimaksete kava puhul tehakse lõplik süüdimõistev kohtuotsus või lõplik haldusotsus.

2. Tühistamist ei saa taotleda pärast kolme aasta möödumist võlgadest vabastamise korral koos vara likvideerimisega või võlgadest esialgse vabastamise korral tagasimaksete kava puhul.“

Üldine maksuseadustik

14 17. detsembri 2003. aasta üldise maksuseadustiku 58/2003 (Ley 58/2003 General Tributaria) (*BOE* nr 302, 18.12.2003, lk 44987) põhikohtuasja asjaoludele kohaldatavas redaktsioonis (edaspidi „üldine maksuseadustik“) on artikli 43 lõike 1 punktis b sätestatud:

„Maksukohustuse eest vastutavad solidaarselt järgmised isikud või üksused:

[…]

b) Tegevuse lõpetanud juriidiliste isikute õigusjärgsed või faktilised juhid seoses maksukohustustega, mis on tekkinud ja mis on lõpetamise hetkel täitmata, kui nad ei ole võtnud vajalikke meetmeid tasumiseks või kui nad on sõlminud kokkuleppeid või võtnud meetmeid, mille tõttu jääb kohustus täitmata.“

15 Üldise maksuseadustiku artiklis 191 on ette nähtud:

„1. Maksuõigusrikkumisega on tegemist siis, kui maksuõiguses kehtestatud tähtaja jooksul ei tasuta täielikult või osaliselt maksukohustust, mis peaks tulenema õigest pöördmaksustamisest, välja arvatud juhul, kui seda korrigeeritakse vastavalt käesoleva seaduse artiklile 27 või kui ei kohaldata käesoleva seaduse artikli 161 lõike 1 punkti b.

[…]

Käesolevas artiklis ette nähtud maksuõigusrikkumine on väike, raske või väga raske vastavalt järgmiste lõigete sätetele.

Karistuse aluseks on summa, mis teo toimepanemise tagajärjel pöördmaksustamises ei kajastu.

[…]

4. Rikkumine on väga raske, kui kasutati pettusel põhinevaid vahendeid.

Rikkumine on väga raske ka siis, kui kasutatud ei ole küll pettusel põhinevaid vahendeid, kuid ei ole tasutud kinnipeetud summasid või summasid, mida oleks pidanud kinni pidama, või [maksmise puudumisel] ettemakseid, tingimusel et maha arvatud ja tasumata summad, samuti sissenõutud ja tasumata ettemaksed moodustavad suurema protsendi kui 50% sanktsiooni aluseks olevast summast.

[…]“.

Põhikohtuasjad ja eelotsuse küsimused

Kohtuasi C-289/23, Corván

16 A taotles 7. juulil 2022 tema suhtes pankrotimenetluse algatamist ja teatas võlast summas 537 787,69 eurot. Pärast seda, kui eelotsusetaotluse esitanud kohus oli kuulutanud 26. juulil 2022 välja nimetatud võlgniku maksejõuetuse ja lõpetanud menetluse piisava vara puudumise tõttu, taotles võlgnik 28. septembril 2022 täielikku võlgadest vabastamist. Nimetatud kohus tunnistas 19. oktoobril 2022 vastuvõetavaks AEAT poolt võlgadest vabastamisele esitatud vastuväite erinevate avalik-õiguslike nõuete olemasolu tõttu.

17 AEAT väidab eelotsusetaotluse esitanud kohtus esiteks, et võlgadest vabastamisest keeldumise põhjuseks on vähem kui kümme aastat tagasi äriühingu suhtes, mille juhatuse liige oli A, üldise maksuseadustiku artikli 43 alusel tehtud lõplik otsus, millega oli tuvastatud tema vastutus maksuvõla ja trahvide eest kogusummas 114 408,09 eurot, ning et järelikult ei tegutsenud A heas usus. Ta lisab, et teiseks on mõned nõuded avalik-õiguslikud ja seega võlgadest vabastamisest välja arvatud.

18 Eelotsusetaotluse esitanud kohus märgib muu hulgas ühelt poolt, et Tribunal Supremo (Hispaania kõrgeim kohus) otsustas 2. juuli 2019. aasta kohtuotsuses nr 381/2019 (ES:TS:2019:2253), et saneerimise ja maksejõuetuse direktiivi Hispaania õigusesse ülevõtmisel valis Hispaania seadusandja „hea usu“ normatiivse mudeli, mistõttu pahausksuse tuvastamiseks tuleb kindlaks teha rida seaduses ettenähtud asjaolusid. Kohtul ei ole seega õigust hinnata asjaolusid, mis takistavad võlgadest vabastamise kasutamist, ning tema ülesanne piirdub tuvastamisega, kas esinevad seaduses ette nähtud asjaolud. Seega ei ole mõiste „heausksus“ seotud tsiviilseadustikus ette nähtud üldmõistega, vaid teatud tingimuste täitmisega. Vahetult enne direktiivi ülevõtmist kehtinud õigusnormides käsitati võlgnikku heausksena, kui täidetud on kaks tingimust: esiteks ei ole tegemist süüliselt maksejõuetuks muutumisega ja teiseks ei ole teda teatud kuritegude toimepanemise eest lõpliku kohtuotsusega süüdi mõistetud. Järelikult on direktiivi ülevõtmine paradokslik, sest võlgadest vabastamise kasutamise suhtes kehtestati kord, mis on piiravam kui enne direktiivi ülevõtmist kehtinud kord, mis tekitab aga tõsiseid kahtlusi selle kooskõla osas liidu õigusega.

19 Lisaks leiab eelotsusetaotluse esitanud kohus, et käesoleval juhul võib saneerimise ja maksejõuetuse direktiivi ülevõtmisega tekkida olukord, milles on eelistatud nõuded, mille sissenõudmine ametiasutuste poolt on maksejõuetuse korral raskendatud, ja selline süsteem ei põhine võlgniku „hea usu“ mõistel. Eelotsusetaotluse esitanud kohtul on tekkinud küsimus, kas selline ülevõtmine on kooskõlas direktiivi artikli 23 lõikega 2 ja tal on ka teatavad kahtlused seoses direktiivi artikli 23 lõike 4 tõlgendamisega.

20 Neil asjaoludel otsustas Juzgado de lo Mercantil nº 1 de Alicante (Alicante kaubanduskohus nr 1, Hispaania) menetluse peatada ja esitada Euroopa Kohtule järgmised eelotsuse küsimused:

„1. Küsimused [saneerimise ja maksejõuetuse direktiivi] artikli 23 lõike 2 tõlgendamise kohta.
   a. Kas [saneerimise ja maksejõuetuse] direktiivi artikli 23 lõiget 2 tuleb tõlgendada nii, et sellega on vastuolus liikmesriigi õigusnorm, mis takistab võlgadest vabastamise menetluse kasutamist [TRLC] artikli 487 lõike 1 punktis 2 kehtestatud mõttes selles ulatuses, milles nimetatud piirangut ei olnud ette nähtud [selle] direktiivi ülevõtmisele eelnenud õigusnormis, milles tunnustati õigust täitmata kohustustest vabastamisele ja mille seadusandja on kehtestanud uuesti (*ex novo*)? Nimelt, kas liikmesriigi seadusandjal on direktiivi ülevõtmisel õigus kehtestada vabastamise õiguse kasutamisele ulatuslikumad piirangud, kui oli ette nähtud eelmises õigusaktis, eriti juhul, kui nimetatud piirangud ei vasta ühelegi direktiivi artikli 23 lõikes 2 ette nähtud juhule?
   b. Juhul, kui Euroopa Kohus vastab eelmisele küsimusele eitavalt, siis kas [saneerimise ja maksejõuetuse] direktiivi artikli 23 lõiget 2 tuleb tõlgendada nii, et sellega on vastuolus liikmesriigi õigusnorm, mis takistab võlgadest vabastamise menetluse kasutamist, kui võlgadest vabastamise taotluse esitamise kuupäevale eelneva kümne aasta jooksul on [võlgnikku] karistatud lõpliku haldusaktiga väga raske maksualase süüteo eest, sotsiaalkindlustuse või sotsiaalse korraga seotud eeskirjade rikkumise eest või tema suhtes on samal ajavahemikul tehtud tuletatud maksekohustusi käsitlev lõplik otsus, välja arvatud juhul, kui ta on võlgadest vabastamise taotluse esitamise kuupäevaks oma kohustused täielikult täitnud (TRLC artikli 487 lõike 1 punkt 2), kuivõrd nimetatud põhjus hõlmab pankrotimenetluses nõuete liigituse muutmist?
   c. Juhul kui Euroopa Liidu Kohus vastab eelmisele küsimusele eitavalt, siis kas [saneerimise ja maksejõuetuse] direktiivi artikli 23 lõiget 2 tuleb tõlgendada nii, et sellega on vastuolus liikmesriigi õigusnorm, mis välistab võlgadest vabastamise menetluse kasutamise TRLC artikli 487 lõike 1 punkti 2 mõttes, „[k]ui […] [võlgniku] suhtes on tehtud tuletatud maksekohustusi käsitlev lõplik otsus, välja arvatud juhul, kui [võlgnik] on võlgadest vabastamise taotluse esitamise kuupäevaks oma kohustused täielikult täitnud“, kuivõrd selline asjaolu ei sobi võlgniku pahausksuse tuvastamiseks? Kas sellega seoses on oluline asjaolu, et pankrotivõlgnikku ei ole süüdi tunnistatud?
   d. Juhul, kui Euroopa Liidu Kohus vastab eelmisele küsimusele eitavalt, siis kas [saneerimise ja maksejõuetuse] direktiivi artikli 23 lõiget 2 tuleb tõlgendada nii, et sellega on vastuolus liikmesriigi õigusnorm, mis välistab võlgadest vabastamise menetluse kasutamise TRLC artikli 487 lõike 1 punkti 2 mõttes rikkumiste või tuletatud maksekohustusi käsitlevate otsuste puhul, mis on toime pandud või tehtud võlgadest vabastamise taotlusele eelneva kümne aasta jooksul, võtmata seejuures arvesse vastutuse tekkimise kuupäeva ja võimalikke viivitusi tuletatud maksekohustusi käsitleva otsuse tegemisel?
   e. Juhul, kui Euroopa Kohus vastab eelmistele küsimustele eitavalt, siis kas [saneerimise ja maksejõuetuse] direktiivi artikli 23 lõiget 2 tuleb tõlgendada nii, et sellega on vastuolus liikmesriigi õigusnorm, mis takistab võlgadest vabastamise menetluse kasutamist TRLC artikli 487 lõike 1 punkti 2 mõttes, kui liikmesriigi seadusandja ei ole nimetatud piirangut nõuetekohaselt põhjendanud?

2. Küsimused [saneerimise ja maksejõuetuse direktiivi] artikli 23 lõike 4 tõlgendamise kohta.
   a. Kas [saneerimise ja maksejõuetuse] direktiivi artikli 23 lõiget 4 tuleb tõlgendada nii, et sellega on vastuolus selline õigusnorm nagu TRLC artikli 487 lõike 1 punkt 2, millega takistatakse täitmata kohustustest vabastamise menetluse kasutamist juhtudel, mida ei ole artikli 23 lõikes 4 esitatud loetelus nimetatud? Nimelt, kas artikli 23 lõikes 4 esitatud juhtude loetelu tuleb tõlgendada kui ammendavat loetelu või kui mitteammendavat loetelu?
   b. Kui tegemist on mitteammendava loeteluga ja liikmesriigi seadusandjal on õigus kehtestada lisaks [saneerimise ja maksejõuetuse] direktiivis ette nähtud eranditele muid erandeid, siis kas [selle] direktiivi artikli 23 lõikega 4 on vastuolus liikmesriigi õigusnorm, millega kehtestatakse üldreegel avalik-õiguslikest nõuetest tulenevatest võlgadest vabastamisest välja arvamise kohta, välja arvatud väga piiratud juhtudel ja määral, mille puhul ei võeta arvesse konkreetse avalik-õigusliku nõude laadi ega selle asjaolusid? Eelkõige, kas sellisel juhul on asjakohane asjaolu, et eelmise õigusnormiga, nagu seda oli tõlgendatud Tribunal Supremo [(kõrgeim kohus)] kohtupraktikas, oli lubatud mõningane vabastamine avalik-õiguslikest nõuetest ja ülevõtva õigusaktiga on vabastamise ulatust piiratud?
   c. Juhul, kui Euroopa Liidu Kohus vastab eelmisele küsimusele eitavalt, siis kas [saneerimise ja maksejõuetuse] direktiivi artikli 23 lõiget 4 tuleb tõlgendada nii, et sellega on vastuolus selline liikmesriigi õigusnorm nagu TRLC artikli 489 lõike 1 punkt 5, millega kehtestatakse üldreegel avalik-õiguslikest nõuetest tulenevatest võlgadest vabastamisest välja arvamise kohta (välja arvatud erandid, mida käsitletakse järgmises eelotsuse küsimuses), kuivõrd sellega rakendatakse avaliku sektori võlausaldajatele eeliskohtlemist võrreldes ülejäänud võlausaldajatega?
   d. Eelkõige ja seoses eelmise küsimusega, kas on asjakohane asjaolu, et õigusnormis nähakse ette avalik-õiguslikest nõuetest tulenevatest võlgadest teataval määral vabastamine, kuid ainult teatud võlgade puhul ja konkreetsel määral, mis ei ole seotud võla tegeliku summaga?
   e. Lõpetuseks, kas [saneerimise ja maksejõuetuse] direktiivi artikli 23 lõiget 4 tuleb tõlgendada nii, et sellega on vastuolus selline õigusnorm, nagu on ette nähtud TRLC artikli 489 lõike 1 punktis 5, kui [avalik-õiguslikest nõuetest tulenevatest võlgadest] vabastamisest [väljaarvamist] põhjendatakse, tuginedes *nende täitmise erilisele tähtsusele õigusriigi põhimõttest lähtuvas õiglases ja solidaarses ühiskonnas*, ja selles osas viidatakse avalik-õiguslikele nõuetele üldiselt, võtmata arvesse võla konkreetset laadi? Eelkõige, kas sellisel juhul on asjakohane asjaolu, et üldist põhjendust kasutatakse nii [selle] direktiivi artikli 23 lõikes 4 loetletud võlgade puhul kui ka asjaolude või võlgade puhul, mida selles loetelus nimetatud ei ole?“

Kohtuasi C-305/23, Bacigán

21 Maksejõuetuks muutunud füüsiline isik S. E. I. taotles tema suhtes toimuva maksejõuetusmenetluse raames võlgadest vabastamist. S. E. I., kes oli enne tegelenud iseseisvalt majandustegevusega, ei olnud maksejõuetusmenetluse algatamise ajal enam ettevõtja.

22 Pärast seda, kui maksejõuetusmenetluses oli ära müüdud kogu tema vara, sealhulgas eluruum, esitas S. E. I. 18. oktoobril 2022 taotluse selleks kuupäevaks tasumata võlgadest täielikuks vabastamiseks. AEAT esitas sellele taotlusele vastuväite põhjendusega, et S. E. I-d ei saa pidada „heauskseks“ võlgnikuks, sest võlgadest vabastamise taotlusele eelnenud kümne aasta jooksul oli talle määratud lõpliku haldusotsusega trahv 504,99 eurot „raskete maksuõigusrikkumiste“ toimepanemise eest üldise maksuseadustiku artikli 191 tähenduses ja seda trahvi ei olnud võlgadest vabastamise taotluse esitamise ajaks veel ära makstud.

23 Kohtuasja menetlev eelotsusetaotluse esitanud kohus märgib esimesena, et Hispaania seadusandja kasutas saneerimise ja maksejõuetuse direktiivi artikli 1 lõikes 4 antud võimalust ning laiendas TRLC-s nende direktiivis ette nähtud menetluste kohaldamisala, mis võimaldavad võlgadest vabastamist, maksejõuetutele füüsilistele isikutele, kes ei ole füüsilisest isikust ettevõtjad. Teisena küsib ta kõigepealt, kas sellisel juhul tuleb nimetatud direktiivi tõlgendada nii, et see kohustab liikmesriigi seadusandjat võtma vastu füüsiliste isikute suhtes kohaldatava korra, mis järgib sama direktiivi artiklite 20–24 sätteid. Seejärel soovib eelotsusetaotluse esitanud kohus teada, kas direktiivi artiklit 23 ja täpsemalt selle lõiget 1 võib tõlgendada nii, et „ebaausalt või pahauskselt" tegutsemise mõiste hõlmab ka võlgniku hooletut või kergemeelset käitumist. Lõpuks kahtleb eelotsusetaotluse esitanud kohus nimetatud artikli 23 lõike 2 õige tõlgenduse osas eelkõige selles, kas artikli 23 lõike 2 punktides a–f on juhud loetletud ammendavalt või mitte.

24 Neil asjaoludel otsustas Juzgado de lo Mercantil nº 10 de Barcelona (Barcelona kaubanduskohus nr 10, Hispaania) menetluse peatada ja esitada Euroopa Kohtule järgmised eelotsuse küsimused:

„1. Kui liikmesriigi seadusandja otsustab maksejõuetute füüsilisest isikust ettevõtjate võlgadest vabastamiseks ette nähtud menetluste kohaldamisala laiendada maksejõuetutele füüsilistele isikutele, kes ei ole füüsilisest isikust ettevõtjad, nagu on ette nähtud [saneerimise ja maksejõuetuse] direktiivi artikli 1 lõikes 4, siis kas vastav regulatsioon peab kindlasti olema kooskõlas [selle] direktiivi III jaotise sätetega?

Juhul kui vastus esimesele küsimusele on jaatav:

2. kas [restruktureerimise ja maksejõuetuse] direktiivi artiklis 23 osutatud ebaaus käitumine hõlmab võlgniku hooletut või kergemeelset käitumist?

Kui vastus teisele küsimusele on eitav:

3. kas [saneerimise ja maksejõuetuse] direktiivi artikli 23 lõike 2 punktides a–f loetletud juhtude puhul on tegemist ammendava loeteluga selgelt määratletud ja põhjendatud asjaoludest või võivad [liikmes]riigid lisada muid selgelt määratletud ja põhjendatud juhtusid?

Kui vastus kolmandale küsimusele on, et [liikmes]riigid võivad [saneerimise ja maksejõuetuse] direktiivi artikli 23 lõike 2 punktides a–f ette nähtud juhtudele lisada muid selgelt määratud ja põhjendatud juhtusid, siis

4. kas [asjaomase liikmes]riigi poolt lisatud uued selgelt määratud juhud peavad igal juhul olema põhjendatud ebaausa käitumise või pahausksusega?

Kui [kolmandale ja neljandale] küsimusele vastatakse, et [liikmes]riigid ei tohi [saneerimise ja maksejõuetuse] direktiivi artikli 23 lõike 2 punktides a–f loetletud juhtudele lisada muid juhtusid, või kui erinevate ja selgelt määratud juhtude lisamisel tuleb neid põhjendada võlgniku ebaausa käitumise või pahausksusega, siis

5. kas [saneerimis- ja maksejõuetuse] direktiivi artikliga 23 kooskõlas olev tõlgendus tähendab, et tuleb lõpetada sellise sätte kohaldamine nagu [TRLC] artikli 487 lõike 1 punkt 2, kui täheldatakse, et väga raske maksuõigusrikkumine on tingitud võlgniku käitumisest, mis ei ole ebaaus ega pahauskne?"

Eelotsuse küsimuste analüüs

Kohtuasjas C-289/23 esitatud esimese küsimuse punkt a ja kohtuasjas C-305/23 esitatud kolmas küsimus

25 Kohtuasjas C-289/23 esitatud esimese küsimuse punktiga a ja kohtuasjas C-305/23 esitatud kolmanda küsimusega soovivad eelotsusetaotlused esitanud kohtud sisuliselt teada, kas saneerimise ja maksejõuetuse direktiivi artikli 23 lõiget 2 tuleb tõlgendada nii, et seal toodud juhtude loetelu on ammendav, või mitte, ning kui see nii ei ole, siis kas liikmesriikidel on selle direktiivi riigisisesesse õigusesse ülevõtmisel võimalus võtta vastu sätteid, mis piiravad õigust võlgadest vabastamisele rohkem, kui on ette nähtud varasemates riigisisestes õigusnormides, keelates võlgadest vabastamise või piirates võlgadest vabastamise õiguse kasutamist, tühistades võlgadest vabastamise või nähes ette täieliku võlgadest vabastamise või äritegevuse keelu pikemad perioodid muudel kui artikli 23 lõikes 2 loetletud juhtudel.

26 Mis puudutab esimesena küsimust, kas direktiivi artikli 23 lõikes 2 toodud loetelu on ammendav või mitte, siis tuleb tõdeda, et see loetelu algab sõnaga „näiteks“ ja et selle sätte teistes keeleversioonides on kasutatud sama tähendusega sõnu. Nimetatud sätte sõnastusest nähtub seega, et selles loetletud erinevad juhud ei ole esitatud ammendavalt, vaid näitlikult.

27 Seda saneerimise ja maksejõuetuse direktiivi artikli 23 lõike 2 grammatilist tõlgendust kinnitab direktiivi põhjendus 80, milles on märgitud, et Euroopa Liidu seadusandja on leidnud, et liikmesriikidel „peaks olema võimalik näha ette täiendavaid erandeid selgelt kindlaks määratud ja nõuetekohaselt põhjendatud juhtudel“.

28 Sellest järeldub, et artikli 23 lõiget 2 tuleb tõlgendada nii, et selles sisalduv juhtude loetelu ei ole ammendav ja et liikmesriikidel on kaalutlusruum, mis võimaldab neil vastu võtta sätteid, millega keelatakse võlgadest vabastamine või piiratakse võlgadest vabastamise õiguse kasutamist, võlgadest vabastamine tühistatakse või nähakse ette täieliku võlgadest vabastamise või äritegevuse keelu pikemad perioodid muudel kui selles sättes loetletud juhtudel, kui need on selgelt määratud ja sellised erandid on nõuetekohaselt põhjendatud – nagu nähtub selle sätte sõnastusest.

29 Mis puudutab teisena küsimust, kas liikmesriigid võivad saneerimise ja maksejõuetuse direktiivi riigisisesesse õigusesse ülevõtmisel kehtestada võlgadest vabastamisest erandi, mida ei olnud ette nähtud enne direktiivi ülevõtmist kehtinud riigisisestes õigusnormides, mistõttu piiratakse ühte eelist võlgadest vabastamise õiguse kasutamisel, siis tuleb tõdeda, et see direktiiv ega selle vastuvõtmiseks koostatud ettevalmistavad materjalid ei sisalda andmeid, mis võimaldaksid asuda seisukohale, et liidu seadusandja soovis piirata liikmesriikide kaalutlusõigust, takistades neil kehtestada oma riigisiseses õiguses selliseid erandeid.

30 Vastupidi, nähes nimetatud direktiivi artikli 23 lõikes 2 ette, et liikmesriigid võivad teatavatel tingimustel „jätta kehtima või kehtestada“ sätted, millega keelatakse võlgadest vabastamine või piiratakse võlgadest vabastamise õiguse kasutamist, võlgadest vabastamine tühistatakse või nähakse ette täieliku võlgadest vabastamise või äritegevuse keelu pikemad perioodid, on liidu seadusandja sõnaselgelt andnud liikmesriikidele võimaluse võtta juhul, kui need tingimused on täidetud, vastu selliseid sätteid, mida varem ei olnud olemas.

31 Mis puudutab neid tingimusi, siis saneerimise ja maksejõuetuse direktiivi artikli 23 lõige 2 seab liikmesriikidele selle artikli 23 lõikega 2 antud võimaluse kasutamise sõnaselgelt sõltuvusse tingimustest, et nende kehtestatud erandid puudutavad „teatavaid selgelt määratud juhtusid“ ja on „nõuetekohaselt põhjendatud“. Sellest järeldub, et kui liikmesriigi seadusandja võtab vastu selliseid erandeid ettenägevad õigusnormid, peavad nende erandite põhjused tulenema riigisisesest õigusest või menetlusest, mille tulemusel need erandid tehti, ning need põhjendused peavad teenima õiguspärast avalikku huvi (vt selle kohta 11. aprilli 2024. aasta kohtuotsus Agencia Estatal de la Administración Tributaria (võlgadest vabastamisest avalik-õiguslike nõuete väljaarvamine), C-687/22, EU:C:2024:287, punkt 42).

32 Sellega seoses võimaldavad nii saneerimise ja maksejõuetuse direktiivi põhjendus 78, milles on viidatud eranditele, mis on „liikmesriigi õigusega nõuetekohaselt põhjendatud“, kui ka selle direktiivi põhjendus 81, milles viidatakse „liikmesriigi õigusega nõuetekohaselt põhjendatud“ põhjusele, asuda seisukohale, et liidu seadusandja hinnangul piisab sellest, kui järgitakse eri riikide riigisiseses õiguses selleks ette nähtud korda.

33 Eeltoodut arvestades tuleb kohtuasjas C-289/23 esitatud esimese küsimuse punktile a ja kohtuasjas C-305/23 esitatud kolmandale küsimusele vastata, et saneerimise ja maksejõuetuse direktiivi artikli 23 lõiget 2 tuleb tõlgendada nii, et seal toodud juhtude loetelu ei ole ammendav ja liikmesriikidel on selle direktiivi riigisisesesse õigusesse ülevõtmisel võimalus võtta vastu sätteid, mis piiravad õigust võlgadest vabastamisele rohkem, kui on ette nähtud varasemates riigisisestes õigusnormides, keelates võlgadest vabastamise või piirates võlgadest vabastamise õiguse kasutamist, tühistades võlgadest vabastamise või nähes ette täieliku võlgadest vabastamise või äritegevuse keelu pikemad perioodid muudel kui artikli 23 lõikes 2 loetletud juhtudel, tingimusel et need juhud on selgelt määratud ja sellised erandid on nõuetekohaselt põhjendatud.

Kohtuasjas C-289/23 esitatud esimese küsimuse punktid b, c ja d ning kohtuasjas C-305/23 esitatud teine ja neljas küsimus

34 Kohtuasjas C-289/23 esitatud esimese küsimuse punktidega b, c ja d ning kohtuasjas C-305/23 esitatud teise ja neljanda küsimusega, mida tuleb käsitleda koos, paluvad eelotsusetaotlused esitanud kohtud sisuliselt selgitada, kas saneerimise ja maksejõuetuse direktiivi artikli 23 lõikeid 1 ja 2 tuleb tõlgendada nii, et nendega on vastuolus riigisisesed õigusnormid, mis muudavad direktiivi ülevõtmisel pankrotinõuete osas kehtinud järjekorda nii, et võlgnikule pannakse kohustus tasuda pankrotimenetlusest tulenevad avalik-õiguslikud nõuded, mis ei ole eelisnõuded, kui ta soovib võlgadest vabastamist, välistades võimaluse võlgadest vabastamiseks olukorras, kus võlgnik käitus hooletult või kergemeelselt, ilma et ta oleks tegutsenud ebaausalt või pahauskselt, ja välistades selle võimaluse juhul, kui võlgadest vabastamise taotluse esitamisele eelneva kümne aasta jooksul on võlgnikku karistatud lõpliku haldusaktiga väga raske maksuõigusalase süüteo eest, sotsiaalkindlustuse või sotsiaalse korraga seotud rikkumise eest või tema suhtes on samal ajavahemikul tehtud tuletatud maksekohustusi käsitlev lõplik otsus, välja arvatud juhul, kui ta on võlgadest vabastamise taotluse esitamise kuupäevaks oma maksu- ja sotsiaalkindlustuskohustused täielikult täitnud.

35 Mis puudutab esimesena küsimust, kas saneerimise ja maksejõuetuse direktiivi artikli 23 lõiget 2 tuleb tõlgendada nii, et sellega on vastuolus riigisisesed õigusnormid, mis muudavad enne selle direktiivi ülevõtmist pankrotinõuete osas kehtinud järjekorda nii, et võlgnikule pannakse kohustus tasuda pankrotimenetlusest tulenevad avalik-õiguslikud nõuded, mis ei ole eelisnõuded, kui ta soovib võlgadest vabastamist, siis tuleb esiteks märkida, et maksejõuetusmenetlus ja võlgadest vabastamise menetlus kujutavad endast kahte eraldiseisvat menetlust, millest mõlemal

on oma eesmärgid. Asjaolu, et võlgadest vabastamise tingimuseks on avalik-õiguslike nõuete rahuldamine, ei mõjuta nende nõuete kvalifitseerimist „eelisnõueteks“, „tavalisteks nõueteks“ või „allutatud nõueteks“ pärast maksejõuetuks tunnistamist. Järelikult ei ilmne, et avalik-õiguslike nõuete, mis ei ole eelisnõuded, rahuldamise kohustus, et kasutada võlgadest vabastamist, toob endaga kaasa nõuete järjekorra muutmise pärast pankrotimenetlust.

36 Teiseks, nagu nähtub käesoleva kohtuotsuse punktist 33, ei ole selles sättes toodud loetelu ammendav ja liikmesriikidel on selle direktiivi riigisisesesse õigusesse ülevõtmisel õigus võtta vastu sätteid, millega keelatakse võlgadest vabastamine või piiratakse võlgadest vabastamise õiguse kasutamist, võlgadest vabastamine tühistatakse või nähakse ette täieliku võlgadest vabastamise või äritegevuse keelu pikemad perioodid muudel selgelt määratud juhtudel, kui on loetletud selles sättes, ja seda ka juhul, kui nende sätetega piiratakse võlgadest vabastamise õiguse kasutamist rohkem, kui oli ette nähtud varasemates riigisisestes õigusnormides. Seda võimalust kasutades võib liikmesriik ette näha kohustuse, et võlgadest vabastamise õiguse saamiseks tuleb rahuldada pankrotimenetlusest tulenevad avalik-õiguslikud nõuded, mis ei ole eelisnõuded.

37 Liidu seadusandja on siiski sõnaselgelt seadnud selle võimaluse kasutamise tingimuseks, et selles sättes ette nähtud erandeid saab kasutada „teatavatel selgelt määratud juhtudel“ ja kui need on „nõuetekohaselt põhjendatud“. Sellest järeldub, et kui liikmesriigi seadusandja võtab vastu selliseid erandeid ettenägevad õigusnormid, peavad nende erandite põhjused tulenema riigisisesest õigusest või menetlusest, mille tulemusel need erandid tehti, ning need põhjendused peavad teenima õiguspärast avalikku huvi (vt analoogia alusel 8. mai 2024. aasta kohtuotsus Instituto da Segurança Social jt, C-20/23, EU:C:2024:389, punkt 34 ja seal viidatud kohtupraktika).

38 Käesoleval juhul on avalik-õiguslike nõuete, mis ei ole eelisnõuded, maksmisele kohustamise puhul selleks, et võlgnik saaks kasutada võlgadest vabastamist, tegemist selgelt määratud juhtudega. Asjaolu, et see kohustus võimaldab saavutada selliste nõuete rahuldamist, mida ametiasutusel oleks maksejõuetuse väljakuulutamise korral raske sisse nõuda, ei takista seda, et nimetatud erandit võlgadest vabastamisest saaks nõuetekohaselt põhjendada. Nimelt, nõudes selliste avalik-õiguslike nõuete täitmist, mis ei ole eelisnõuded, võib seadusandja taotleda õiguspärast avalikku huvi, mida peab siiski kontrollima eelotsusetaotluse esitanud kohus.

39 Sellest järeldub, et saneerimise ja maksejõuetuse direktiivi artikli 23 lõiget 2 tuleb tõlgendada nii, et sellega ei ole vastuolus riigisisesed õigusnormid, milles selle direktiivi ülevõtmise raames pannakse võlgnikule kohustus tasuda pankrotimenetlusest tulenevad avalik-õiguslikud nõuded, mis ei ole eelisnõuded, kui ta soovib võlgadest vabastamist, tingimusel et selline kohustus on nõuetekohaselt põhjendatud.

40 Mis puudutab teisena küsimust, kas saneerimise ja maksejõuetuse direktiivi artikli 23 lõikega 2 on vastuolus riigisisesed õigusnormid, mis välistavad võimaluse võlgadest vabastamiseks olukorras, kus võlgnik käitus hooletult või kergemeelselt, ilma et ta oleks tegutsenud ebaausalt või pahauskselt, siis tuleb tõdeda, et kuigi on tõsi, et selle direktiivi artikli 23 lõikes 1 on sõnaselgelt nimetatud maksejõuetuid füüsilisest isikust ettevõtjaid, kes tegutsesid „ebaausalt või pahauskselt“, siis selle artikli lõikes 2 sellist märget ei ole.

41 Nimelt piirdub artikli 23 lõige 2 sätestamisega, et liikmesriigid võivad jätta kehtima või kehtestada sätted, millega keelatakse võlgadest vabastamine või piiratakse võlgadest vabastamise õiguse kasutamist, võlgadest vabastamine tühistatakse või nähakse ette täieliku võlgadest vabastamise

või äritegevuse keelu pikemad perioodid „teatavatel selgelt määratud juhtudel ja kui sellised erandid on nõuetekohaselt põhjendatud“, nõudmata seejuures, et asjaomased ettevõtjad oleksid tegutsenud „ebaausalt“ või „pahauskselt“.

42 Lisaks ei iseloomusta sama artikli 23 lõikes 2 näitena toodud juhtusid, mille puhul võib ette näha erandid võlgadest vabastamisest, asjaomaste ettevõtjate „ebaausus“ või „pahausksus“.

43 Tuleb lisada, et need juhud vastavad sisuliselt nendele, mida on kirjeldatud saneerimise ja maksejõuetuse direktiivi põhjendustes 79 ja 80, ning ka nendest põhjendustest ei nähtu, et liidu seadusandja oleks soovinud piirata selle direktiivi artikli 23 lõikes 2 nimetatud „selgelt määratud juht[e]“ selliste juhtudega, mil asjaomased ettevõtjad tegutsesid ebaausalt või pahauskselt.

44 Sellest järeldub, et artikli 23 lõiget 2 tuleb tõlgendada nii, et sellega ei ole vastuolus riigisisesed õigusnormid, mis välistavad võimaluse võlgadest vabastada selgelt määratud juhtudel, mil võlgnik ei ole tegutsenud ebaausalt või pahauskselt.

45 Kolmandana ja viimasena seoses küsimusega, kas nimetatud artikli 23 lõikega 2 on vastuolus riigisisesed õigusnormid, mis välistavad võlgadest vabastamise võimaluse juhul, kui võlgadest vabastamise taotluse esitamisele eelneva kümne aasta jooksul on võlgnikku karistatud lõpliku haldusaktiga väga raske maksuõigusalase süüteo eest, sotsiaalkindlustuse või sotsiaalse korraga seotud rikkumise eest või tema suhtes on samal ajavahemikul tehtud tuletatud maksekohustusi käsitlev lõplik otsus, välja arvatud juhul, kui võlgnik on selle taotluse esitamise kuupäevaks oma maksu- ja sotsiaalkindlustuskohustused täielikult täitnud, tuleb meenutada, et nagu nähtub käesoleva kohtuotsuse punktidest 28–33, annab see säte liikmesriikidele kaalutlusruumi, nähes sõnaselgelt ette, et nad võivad jätta kehtima või kehtestada sätted, millega „keelatakse võlgadest vabastamine või piiratakse võlgadest vabastamise õiguse kasutamist, võlgadest vabastamine tühistatakse või nähakse ette täieliku võlgadest vabastamise või äritegevuse keelu pikemad perioodid teatavatel selgelt määratud juhtudel ja kui sellised erandid on nõuetekohaselt põhjendatud“. Lisaks, nagu nähtub käesoleva kohtuotsuse punktist 29, ei sisalda saneerimise ja maksejõuetuse direktiiv ega selle vastuvõtmist ettevalmistavad materjalid andmeid, mis võimaldaksid asuda seisukohale, et liidu seadusandja soovis seda kaalutlusruumi piirata.

46 Samas, nagu nähtub käesoleva kohtuotsuse punktidest 31 ja 37, siis kui liikmesriigi seadusandja võtab vastu selliseid erandeid ettenägevad õigusnormid, peavad nende erandite põhjused tulenema riigisisesest õigusest või menetlusest, mille tulemusel need erandid tehti, ning need põhjendused peavad teenima õiguspärast avalikku huvi.

47 Nii ei ole saneerimise ja maksejõuetuse direktiivi artikli 23 lõikega 2 vastuolus riigisisesed õigusnormid, mis välistavad võimaluse võlgadest vabastada teatavatel selgelt määratud juhtudel, nagu sellisel juhul, kui võlgadest vabastamise taotluse esitamisele eelneva kümne aasta jooksul on võlgnikku karistatud lõpliku haldusaktiga väga raske maksuõigusalase süüteo eest, sotsiaalkindlustuse või sotsiaalse korraga seotud rikkumise eest või tema suhtes on samal ajavahemikul tehtud tuletatud maksekohustusi käsitlev lõplik otsus, välja arvatud juhul, kui võlgnik on selle taotluse esitamise kuupäevaks oma maksu- ja sotsiaalkindlustuskohustused täielikult täitnud, tingimusel et riigisisesest õigusest tuleneb, et nimetatud välistamine on põhjendatud õiguspärase avaliku huviga, mida peab hindama eelotsusetaotluse esitanud kohus. Riigisisene õigus peab seega võimaldama kindlaks teha õiguspärase avaliku huvi põhjuse, mis õigustab neil täpselt määratud juhtudel võlgadest vabastamise välistamist.

48 Nagu nähtub käesoleva kohtuotsuse punktist 9, on Hispaania seadusandja käesoleval juhul esitanud seaduse 16/2022 preambulis, mille eesmärk on tagada saneerimise ja maksejõuetuse direktiivi ülevõtmine Hispaania õigusesse, põhjused, miks ta tegi võlgadest vabastamise suhtes erandeid. Seadusandja märgib seal muu hulgas, et heausksel võlgnikul on võimalik saada vabastust kõikidest võlgadest, välja arvatud sellised võlad, millest erandkorras ja nende erilise olemuse tõttu ei saa seaduslikult vabastada. Need erandid põhinevad eelkõige teatavate nõuete rahuldamise erilisel tähtsusel õigusriigil põhineva õiglase ja solidaarse ühiskonna jaoks. Nende nõuete hulka kuuluvad avalik-õiguslikud nõuded. Nii kehtestatakse avalik-õiguslikest nõuetest tulenevatest võlgadest vabastamise suhtes teatavad piirangud ning neist vabastamine saab toimuda vaid esmakordsel, mitte aga hilisemal võlgadest vabastamisel.

49 Eelotsusetaotluse esitanud kohtu ülesanne on hinnata esiteks, kas need põhjused kujutavad endast õiguspärase avaliku huviga seotud põhjuseid, ja teiseks, kas riigisisestest õigusnormidest tuleneb, et need põhjused õigustavad võlgadest vabastamise välistamist selgelt määratud juhtudel, nagu on toodud TRLC artikli 487 lõike 1 punktis 2.

50 Selle hinnanguga seoses tuleb meenutada, et liikmesriigid on kohustatud oma pädevust teostama liidu õigust ja selle üldpõhimõtteid ning seega proportsionaalsuse põhimõtet järgides. Sellest järeldub, et kõnealune riigisisene meede ei tohi minna kaugemale sellest, mis on nende õigusnormidega taotletavate õiguspäraste eesmärkide saavutamiseks sobiv ja vajalik (vt selle kohta 24. veebruari 2022. aasta kohtuotsus Agenzia delle dogane e dei monopoli ja Ministero dell'Economia e delle Finanze, C-452/20, EU:C:2022:111, punktid 36 ja 37 ning seal viidatud kohtupraktika). Seega ei saa see mõjutada saneerimise ja maksejõuetuse direktiivi artikli 20 lõikes 1 sätestatud liikmesriikide kohustust tagada, et maksejõuetud füüsilisest isikust ettevõtjad saavad kasutada vähemalt ühte menetlust, mille tulemusel on võimalik võlgadest täielikult vabastada.

51 Seega, kui eelotsusetaotluse esitanud kohus leiab, et võlgadest vabastamist sellistel juhtudel, nagu on määratletud TRLC artikli 487 lõike 1 punktis 2, on liikmesriigi seadusandja põhjendanud õiguspärase avaliku huviga, peab ta seda põhimõtet arvestades hindama, kas see huvi õigustab muu hulgas seda, et nimetatud nõue kehtib nende võlgade suhtes kümne aasta pikkuse ajavahemiku jooksul enne võlgadest vabastamise taotluse esitamist ja et arvesse ei saa võtta võimalikku viivitust tuletatud maksekohustusi käsitleva otsuse tegemisel.

52 Eeltoodud kaalutlusi arvestades tuleb kohtuasjas C-289/23 esitatud esimese küsimuse punktidele b, c ja d ning kohtuasjas C-305/23 esitatud teisele ja neljandale küsimusele vastata, et saneerimise ja maksejõuetuse direktiivi artikli 23 lõikeid 1 ja 2 tuleb tõlgendada nii, et nendega ei ole vastuolus riigisisesed õigusnormid, mis panevad direktiivi ülevõtmisel võlgnikule kohustuse tasuda pankrotimenetlusest tulenevad avalik-õiguslikud nõuded, mis ei ole eelisnõuded, kui ta soovib võlgadest vabastamist, välistades võimaluse võlgadest vabastamiseks olukorras, kus võlgnik käitus hooletult või kergemeelselt, ilma et ta oleks tegutsenud ebaausalt või pahauskselt, ja välistades selle võimaluse juhul, kui võlgadest vabastamise taotluse esitamisele eelneva kümne aasta jooksul on võlgnikku karistatud lõpliku haldusaktiga väga raske maksuõigusalase süüteo eest, sotsiaalkindlustuse või sotsiaalse korraga seotud rikkumise eest või tema suhtes on samal ajavahemikul tehtud tuletatud maksekohustusi käsitlev lõplik otsus, välja arvatud juhul, kui ta on võlgadest vabastamise taotluse esitamise kuupäevaks oma maksu- ja sotsiaalkindlustuskohustused täielikult täitnud, seda tingimusel, et sellised erandid on riigisisese õigusega nõuetekohaselt põhjendatud.

Kohtuasjas C-289/23 esitatud esimese küsimuse punkt e

53 Kohtuasjas C-289/23 esitatud esimese küsimuse punktiga e soovib eelotsusetaotluse esitanud kohus sisuliselt teada, kas saneerimise ja maksejõuetuse direktiivi artikli 23 lõiget 2 tuleb tõlgendada nii, et sellega on vastuolus riigisisesed õigusnormid, mis välistavad konkreetsel juhul võimaluse võlgadest vabastada, ilma et riigisisene seadusandja oleks seda erandit nõuetekohaselt põhjendanud.

54 Nagu nähtub käesoleva kohtuotsuse punktist 46, seadis liidu seadusandja liikmesriikidele selle sättega antud võimaluse kasutamise sõnaselgelt sõltuvusse tingimusest, et selle alusel vastu võetud erandid peavad olema „nõuetekohaselt põhjendatud“.

55 Saneerimise ja maksejõuetuse direktiivist nähtub, et põhjendus, mille liikmesriik peab esitama sellise erandi kohta, nagu on kõne all põhikohtuasjas, peab tulenema kas selleni viinud menetlusest või riigisisesest õigusest. Seega, mis puudutab esimest alternatiivi, siis kui riigisisese õiguse kohaselt on seadusandlike või üldkohaldatavate aktide ettevalmistavad materjalid, preambulid ja põhjendused nende lahutamatu osa või olulised nende tõlgendamisel ning neis põhjendatakse direktiivi artikli 23 lõikes 2 ette nähtud võimalust kasutades kehtima jäetud või kehtestatud erandit, siis tuleb asuda seisukohale, et see põhjendus on selle sätte nõuetega kooskõlas. Lisaks tuleb teise alternatiivi kohta märkida, et see põhjendus võib sisalduda ka muudes liikmesriigi õigusnormides peale nende, mis sisaldavad seda erandit, näiteks mõnes selle liikmesriigi põhiseadusliku akti, seaduse või määruse sättes (vt selle kohta 8. mai 2024. aasta kohtuotsus Instituto da Segurança Social jt, C-20/23, EU:C:2024:389, punkt 37).

56 Eeltoodud kaalutlusi arvestades tuleb kohtuasjas C-289/23 esitatud esimese küsimuse punktile e vastata, et saneerimise ja maksejõuetuse direktiivi artikli 23 lõiget 2 tuleb tõlgendada nii, et sellega on vastuolus riigisisesed õigusnormid, mis välistavad konkreetsel juhul võimaluse võlgadest vabastada, ilma et riigisisene seadusandja oleks seda erandit nõuetekohaselt põhjendanud.

Kohtuasjas C-289/23 esitatud teise küsimuse punkt a

57 Kohtuasjas C-289/23 esitatud teise küsimuse punktiga a soovib eelotsusetaotluse esitanud kohus sisuliselt teada, kas saneerimise ja maksejõuetuse direktiivi artikli 23 lõiget 4 tuleb tõlgendada nii, et selles toodud konkreetsete võlakategooriate loetelu on ammendav, või mitte, ning kui vastus on eitav, siis kas liikmesriikidel on õigus arvata võlgadest vabastamisest välja muud kui selles sättes loetletud spetsiifilised võlakategooriad tingimusel, et see erand on liikmesriigi õigusega nõuetekohaselt põhjendatud.

58 Tuleb tõdeda, et see küsimus on sisuliselt identne kolmanda küsimusega kohtuasjas, milles tehti 11. aprilli 2024. aasta kohtuotsus Agencia Estatal de la Administración Tributaria (võlgadest vabastamisest avalik-õiguslike nõuete väljaarvamine) (C-687/22, EU:C:2024:287, punktid 25 ja 36).

59 Seega, nagu nähtub selle kohtuotsuse punktist 44 ja resolutsiooni punktist 2, tuleb kohtuasjas C-289/23 esitatud teise küsimuse punktile a vastata, et saneerimise ja maksejõuetuse direktiivi artikli 23 lõiget 4 tuleb tõlgendada nii, et selles toodud konkreetsete võlakategooriate loetelu ei ole ammendav ja liikmesriikidel on lubatud arvata võlgadest vabastamisest välja muud kui selles sättes loetletud võlakategooriad tingimusel, et selline erand on riigisisese õigusega nõuetekohaselt põhjendatud.

Kohtuasjas C-289/23 esitatud teise küsimuse punktid b ja e

60 Kohtuasjas C-289/23 esitatud teise küsimuse punktidega b ja e soovib eelotsusetaotluse esitanud kohus sisuliselt teada, kas saneerimise ja maksejõuetuse direktiivi artikli 23 lõiget 4 tuleb tõlgendada nii, et sellega on vastuolus riigisisesed ülevõtmisnormid, mis näevad ette avalik-õiguslikest nõuetest tulenevatest võlgadest vabastamise üldise välistamise põhjusel, et nende nõuete täitmisel on eriline tähtsus õigusriigil põhinevas õiglases ja solidaarses ühiskonnas, lubades seda ainult väga rangetel asjaoludel ja piiratud juhtudel, sõltumata nende nõuete laadist ja tekkimise asjaoludest, ning mis järelikult piiravad selle võlakategooria võlgadest vabastamist käsitlevate riigisiseste õigusnormide ulatust võrreldes olukorraga, mis kehtis enne nende õigusnormide vastuvõtmist.

61 Selle kohta tuleb esiteks meelde tuletada, et nagu nähtub käesoleva kohtuotsuse punktist 59, siis saneerimise ja maksejõuetuse direktiivi artikli 23 lõiget 4 tuleb tõlgendada nii, et selles esitatud konkreetsete võlakategooriate loetelu ei ole ammendav ja liikmesriikidel on lubatud arvata võlgadest vabastamisest välja muud kui selles sättes loetletud võlakategooriad tingimusel, et selline erand on liikmesriigi õigusega nõuetekohaselt põhjendatud.

62 Mis puudutab teiseks küsimust, kas liikmesriigid võivad selle direktiivi riigisisesesse õigusesse ülevõtmisel jätta võlgadest vabastamisest välja võlakategooriad, mille väljajätmist ei olnud enne ülevõtmist kehtinud riigisisestes õigusnormides ette nähtud, siis tuleb tõdeda, et nimetatud direktiiv ega selle vastuvõtmist ettevalmistavad materjalid ei sisalda andmeid, mis võimaldaksid asuda seisukohale, et liidu seadusandja soovis piirata liikmesriikide kaalutlusruumi, takistades neil vastu võtmast sätteid, mis välistavavad võlgadest vabastamisest sellised võlakategooriad, mida ei olnud enne ülevõtmist välja jäetud.

63 Vastupidi, nähes saneerimise ja maksejõuetuse direktiivi artikli 23 lõikes 4 ette, et teatavatel tingimustel „võivad [liikmesriigid] võlgadest vabastamisest välja arvata konkreetsed võlakategooriad või piirata võlgadest vabastamise õigust või näha ette pikema võlgadest vabastamise perioodi“, on liidu seadusandja sõnaselgelt andnud liikmesriikidele võimaluse võtta juhul, kui need tingimused on täidetud, vastu sätted, mis välistavad võlgadest vabastamise võlakategooriates, mida varem ei olnud välistatud.

64 Samas on liidu seadusandja liikmesriikidele artikli 23 lõikega 4 antud võimaluse kasutamisele sõnaselgelt kehtestanud tingimuse, et erandid peavad olema nõuetekohaselt põhjendatud. Sellest järeldub, et kui liikmesriigi seadusandja võtab vastu selliseid erandeid ettenägevad sätted, peavad nende erandite põhjused tulenema riigisisesest õigusest või menetlusest, mille tulemusel need erandid tehti, ning need põhjendused peavad teenima õiguspärast avalikku huvi (11. aprilli 2024. aasta kohtuotsus Agencia Estatal de la Administración Tributaria (võlgadest vabastamisest avalik-õiguslike nõuete väljaarvamine), C-687/22, EU:C:2024:287, punkt 42).

65 Nii saneerimise ja maksejõuetuse direktiivi põhjendus 78, milles on viidatud eranditele, mis on „liikmesriigi õigusega nõuetekohaselt põhjendatud“, kui ka selle direktiivi põhjendus 81, milles viidatakse „liikmesriigi õigusega nõuetekohaselt põhjendatud“ põhjusele, võimaldavad asuda seisukohale, et liidu seadusandja hinnangul piisab sellest, kui järgitakse eri riikide riigisiseses õiguses selleks ette nähtud korda (11. aprilli 2024. aasta kohtuotsus Agencia Estatal de la Administración Tributaria (võlgadest vabastamisest avalik-õiguslike nõuete väljaarvamine), C-687/22, EU:C:2024:287, punkt 43).

66 Käesoleval juhul on eelotsusetaotluse esitanud kohtu ülesanne hinnata, kas avalik-õiguslike nõuete rahuldamise eriline tähtsus õigusriigil põhinevas õiglases ja solidaarses ühiskonnas, mis on toodud seaduse 16/2022 preambulis, õigustab nõuetekohaselt selle seaduse artikli 489 lõike 1 punktis 5 ette nähtud üldist erandit sellistest nõuetest tulenevatest võlgadest vabastamisest, lubades seda ainult väga rangetel asjaoludel ja piiratud juhtudel, sõltumata nende nõuete laadist ja nende tekkimise asjaoludest. Selle hindamise käigus tuleb arvesse võtta kohustust järgida proportsionaalsuse põhimõtet, nagu on märgitud käesoleva kohtuotsuse punktis 50.

67 Eeltoodut arvestades tuleb kohtuasjas C-289/23 esitatud teise küsimuse punktidele b ja e vastata, et saneerimise ja maksejõuetuse direktiivi artikli 23 lõiget 4 tuleb tõlgendada nii, et sellega ei ole vastuolus riigisisesed ülevõtmisnormid, mis näevad ette avalik-õiguslikest nõuetest tulenevatest võlgadest vabastamise üldise välistamise põhjusel, et nende nõuete täitmisel on eriline tähtsus õigusriigil põhinevas õiglases ja solidaarses ühiskonnas, lubades seda ainult väga rangetel asjaoludel ja piiratud juhtudel, sõltumata nende nõuete laadist ja tekkimise asjaoludest, ning mis järelikult piiravad selle võlakategooria võlgadest vabastamist käsitlevate riigisiseste õigusnormide ulatust võrreldes olukorraga, mis kehtis enne nende õigusnormide vastuvõtmist, tingimusel et selline erand on riigisisese õigusega nõuetekohaselt põhjendatud.

Kohtuasjas C-289/23 esitatud teise küsimuse punkt c

68 Kohtuasjas C-289/23 esitatud teise küsimuse punktiga c soovib eelotsusetaotluse esitanud kohus sisuliselt teada, kas saneerimise ja maksejõuetuse direktiivi artikli 23 lõiget 4 tuleb tõlgendada nii, et sellega on vastuolus riigisisesed õigusnormid, mis kehtestavad avalik-õiguslikest nõuetest tulenevatest võlgadest vabastamise välistamise üldreegli, kui need näevad ette avalik-õiguslike võlausaldajate eeliskohtlemise võrreldes teiste võlausaldajatega.

69 Selle kohta nähtub esiteks käesoleva kohtuotsuse punktides 59 ja 61 meenutatud kohtupraktikast, et saneerimise ja maksejõuetuse direktiivi artikli 23 lõiget 4 tuleb tõlgendada nii, et selles toodud konkreetsete võlakategooriate loetelu ei ole ammendav ja liikmesriikidel on lubatud arvata võlgadest vabastamisest välja muud kui selles sättes loetletud võlakategooriad tingimusel, et selline erand on liikmesriigi õigusega nõuetekohaselt põhjendatud.

70 Teiseks, saneerimise ja maksejõuetuse direktiiv ega selle vastuvõtmist ettevalmistavad materjalid ei sisalda asjaolusid, mis võiksid kinnitada teesi, mille kohaselt soovis liidu seadusandja selle direktiivi artikli 23 lõikes 4 sõnaselgelt nimetatud võlakategooriate sisemist ühtsust arvestades piirata liikmesriikide kaalutlusruumi seoses muude kui selles sättes loetletud võlakategooriate, näiteks maksuvõlgade ja sotsiaalkindlustusega seotud võlgade väljaarvamisega võlgadest vabastamisest. Vastupidi, nendest ettevalmistavatest materjalidest nähtub täpsemalt, et seadusandja soovis jätta liikmesriikidele teatava kaalutlusruumi, et nad saaksid direktiivi riigisisesesse õigusesse ülevõtmisel võtta arvesse majanduslikku olukorda ja riigisiseseid õiguslikke struktuure (8. mai 2024. aasta kohtuotsus Instituto da Segurança Social jt, C-20/23, EU:C:2024:389, punkt 42 ja seal viidatud kohtupraktika).

71 Lisaks on Euroopa Kohus otsustanud, et avalik-õiguslikest nõuetest tulenevate võlgade, nagu maksu- ja sotsiaalkindlustusnõuete väljaarvamine võib olla nõuetekohaselt põhjendatud. Nimelt ei ole kõik nõuded samalaadsed, võlausaldajatel ei ole sama staatust ja nende nõuete sissenõudmine võib vastata erilistele eesmärkidele. Niisiis, arvestades maksuvõlgade ja sotsiaalkindlustusega seotud võlgade laadi ning maksude ja sotsiaalmaksude kogumise eesmärki, võivad liikmesriigid õiguspäraselt asuda seisukohale, et riigiasutustest võlausaldajad ei ole kõne all olevate nõuete sissenõudmisel võrreldavas olukorras äri- või erasektori võlausaldajatega.

Niisuguses olukorras ei tähenda võimalus arvata maksuvõlad ja sotsiaalkindlustusega seotud võlad välja võlgadest vabastamisest seda, et riigiasutustest võlausaldajaid eelistatakse põhjendamatult teistele võlausaldajatele, kelle suhtes niisugust erandit ei kohaldata (vt selle kohta 8. mai 2024. aasta kohtuotsus Instituto da Segurança Social jt, C-20/23, EU:C:2024:389, punkt 43).

72 Seega otsustas Euroopa Kohus, et saneerimise ja maksejõuetuse direktiivi artikli 23 lõiget 4 tuleb tõlgendada nii, et liikmesriikidel on lubatud arvata võlgadest vabastamisest välja teatavad konkreetsed võlakategooriad, nagu maksuvõlad ja sotsiaalkindlustusega seotud võlad, ning anda neile seeläbi eelisseisund, tingimusel et selline väljaarvamine on riigisisese õigusega nõuetekohaselt põhjendatud (vt selle kohta 8. mai 2024. aasta kohtuotsus Instituto da Segurança Social jt, C-20/23, EU:C:2024:389, punkt 45).

73 Seega tuleb kohtuasjas C-289/23 esitatud teise küsimuse punktile c vastata, et saneerimise ja maksejõuetuse direktiivi artikli 23 lõiget 4 tuleb tõlgendada nii, et sellega ei ole vastuolus riigisisesed õigusnormid, mis kehtestavad avalik-õiguslikest nõuetest tulenevatest võlgadest vabastamise välistamise üldreegli, kui need näevad ette avalik-õiguslike võlausaldajate eeliskohtlemise võrreldes teiste võlausaldajatega, tingimusel et selline välistamine on riigisisese õigusega nõuetekohaselt põhjendatud.

Kohtuasjas C-289/23 esitatud teise küsimuse punkt d

74 Kohtuasjas C-289/23 esitatud teise küsimuse punktiga d soovib eelotsusetaotluse esitanud kohus sisuliselt teada, kas saneerimise ja maksejõuetuse direktiivi artikli 23 lõiget 4 tuleb tõlgendada nii, et sellega on vastuolus riigisisesed õigusnormid, mis näevad konkreetse võlakategooria puhul ette võlgadest vabastamise piirangu, kehtestades ülempiiri, millest alates on vabastamine välistatud, ilma et seda ülempiiri määrataks kindlaks asjaomase võlasumma alusel.

75 Sellega seoses tuleb tõdeda, et erinevalt selle direktiivi artikli 20 lõikest 2, mis kohustab liikmesriike, kus täieliku võlgadest vabastamise tingimus on füüsilisest isikust ettevõtja poolt võla osaline tasumine, tagama, et seotud tagasimakse kohustus „põhineb füüsilisest isikust ettevõtja konkreetsel olukorral ning on eelkõige proportsionaalne füüsilisest isikust ettevõtja arestitava tulu või netotulu ja varadega võlgadest vabastamise perioodil ning et võlausaldajate huvisid võetakse õiglaselt arvesse“, ei ole selle direktiivi artikli 23 lõikes 4 sõnaselgelt ette nähtud, et kui liikmesriigid näevad ette võlgadest vabastamise võimaluse piiramise, peavad nad kindlaks määrama asjaomase võla tegelikust suurusest lähtuva ülempiiri, ning see ei sisalda andmeid, mis võiks kinnitada teesi, et liidu seadusandja soovis piirata kaalutlusruumi, mis liikmesriikidel on selliste piirangute kehtestamisel.

76 Mis puudutab täpsemalt kaalutlusruumi, mis liikmesriikidel viimati nimetatud sätte alusel on, siis on Euroopa Kohus juba otsustanud, et seda tuleb tõlgendada nii, et see ei piira kaalutlusruumi, mis liikmesriikidel on muude kui selles sättes loetletud võlakategooriate valikul, mille nad soovivad võlgade vabastamisest välja arvata (11. aprilli 2024. aasta kohtuotsus Agencia Estatal de la Administración Tributaria (võlgadest vabastamisest avalik-õiguslike nõuete väljajätmine), C-687/22, EU:C:2024:287, punkt 41).

77 Ent nagu kohtujurist oma ettepaneku punktis 35 sisuliselt märkis, oleks liidu seadusandjal olnud ebaloogiline piirata liikmesriikide kaalutlusruumi piirangute puhul rangemalt kui ühe spetsiifilise kategooria võlgadest vabastamisest väljaarvamise korral.

78 Vahejäreldusena tuleb seega märkida, et saneerimise ja maksejõuetuse direktiivi artikli 23 lõiget 4 tuleb tõlgendada nii, et see ei piira kaalutlusruumi, mis on liikmesriikidel nende poolt võlgadest vabastamise võimalusele kehtestatavate piirangute osas.

79 Samas esiteks, nagu nähtub käesoleva kohtuotsuse punktist 64, seadis liidu seadusandja artikli 23 lõikega 4 liikmesriikidele antud võimaluse kasutamisele sõnaselgelt tingimuseks, et sellised võlgadest vabastamise võimaluse piirangud peavad olema nõuetekohaselt põhjendatud. Sellest järeldub, et kui liikmesriigi seadusandja võtab vastu sellised erandid, peavad nende erandite põhjused tulenema riigisisesest õigusest või menetlusest, mille tulemusel need erandid tehti, ning need põhjendused peavad teenima õiguspärast avalikku huvi.

80 Sellega seoses nähtub käesoleva kohtuotsuse punktis 65 meenutatud kohtupraktikast, et nii saneerimise ja maksejõuetuse direktiivi põhjendus 78, milles on viidatud eranditele, mis on „liikmesriigi õigusega nõuetekohaselt põhjendatud“, kui ka selle direktiivi põhjendus 81, milles viidatakse „liikmesriigi õigusega nõuetekohaselt põhjendatud“ põhjusele, võimaldavad asuda seisukohale, et liidu seadusandja hinnangul piisab sellest, kui järgitakse eri riikide riigisiseses õiguses selleks ette nähtud korda.

81 Teiseks, nagu nähtub käesoleva kohtuotsuse punktist 50, peavad liikmesriigid juhul, kui nad kasutavad kaalutlusõigust seoses eranditega, mida nad võivad saneerimise ja maksejõuetuse direktiivi artikli 23 lõike 4 alusel teha, järgima proportsionaalsuse põhimõtet. Nende valitud vahendid ei tohi seega minna kaugemale sellest, mis on eesmärgi saavutamiseks sobiv ja vajalik, ega tohi seada kahtluse alla selle direktiiviga taotletavaid eesmärke, milleks käesoleval juhul on tagada, et maksejõuetud füüsilisest isikust ettevõtjad saavad kasutada vähemalt ühte menetlust, mille tulemusel on võimalik võlgadest täielikult vabastada.

82 Eeltoodud kaalutlusi arvestades tuleb kohtuasjas C-289/23 esitatud teise küsimuse punktile d vastata, et saneerimise ja maksejõuetuse direktiivi artikli 23 lõiget 4 tuleb tõlgendada nii, et sellega ei ole vastuolus riigisisesed õigusnormid, mis näevad konkreetse võlakategooria puhul ette võlgadest vabastamise piirangu, kehtestades ülempiiri, millest alates on vabastamine välistatud, ilma et seda ülempiiri määrataks kindlaks asjaomase võlasumma alusel, tingimusel et selline piirang on riigisisese õigusega nõuetekohaselt põhjendatud.

Kohtuasjas C-305/23 esitatud esimene küsimus

83 Kohtuasjas C-305/23 esitatud esimese küsimusega soovib eelotsusetaotluse esitanud kohus sisuliselt teada, kas saneerimise ja maksejõuetuse direktiivi tuleb tõlgendada nii, et kui liikmesriigi seadusandja otsustab kasutada selle direktiivi artikli 1 lõikes 4 ette nähtud võimalust ja laiendab selliste menetluste kohaldamisala, mis võimaldavad maksejõuetute füüsilisest isikust ettevõtjate võlgadest vabastamist maksejõuetutele füüsilistele isikutele, kes ei ole ettevõtjad, peavad normid, mis on sellise laiendamise tulemusel kohaldatavad nendele füüsilistele isikutele, olema kooskõlas direktiivi III jaotise sätetega.

84 Nii Hispaania valitsus kui ka komisjon vaidlustavad selle küsimuse vastuvõetavuse põhjusel, et see ei ole asjakohane. Selle vastuväite põhjenduseks leiab komisjon, et on küll selge, et kui asjaomane võlgnik ei tegele täna ettevõtlusega, siis tegeles ta sellega põhikohtuasja asjaolude aset leidmise ajal ja see on määrav asjaolu saneerimise ja maksejõuetuse direktiivi kohaldamiseks. Hispaania valitsus väidab omalt poolt, et küsimus ei ole põhikohtuasja vaidluse lahendamiseks vajalik, sest võlgadest vabastamist käsitlevad riigisisesed sätted on kohaldatavad võlgniku suhtes, olenemata sellest, kas ta on ettevõtja või mitte.

85 Sellega seoses olgu märgitud, et liidu õigust puudutavate küsimuste asjakohasust eeldatakse. Euroopa Kohus võib keelduda liikmesriigi kohtu esitatud eelotsuse küsimusele vastamast vaid siis, kui on ilmne, et taotletaval liidu õiguse tõlgendusel puudub igasugune seos põhikohtuasja faktiliste asjaolude või esemega, kui probleem on hüpoteetiline või kui Euroopa Kohtule ei ole teada vajalikke faktilisi või õiguslikke asjaolusid, et anda tarvilik vastus talle esitatud küsimustele (5. septembri 2024. aasta kohtuotsus W. GmbH, C-67/23, EU:C:2024:680, punkt 44 ja seal viidatud kohtupraktika).

86 Käesoleval juhul ei puudu saneerimise ja maksejõuetuse direktiivi artikli 1 lõike 4 taotletud tõlgendusel ilmselgelt seos põhikohtuasja C-305/23 esemega. Nimelt, vastupidi sellele, mida väidab komisjon, näib see küsimus olevat asjakohane, kuna – nagu on märgitud käesoleva kohtuotsuse punktis 21 – maksejõuetus- ja võlgadest vabastamise menetlused puudutavad S. E. I-d kui füüsilist isikut, mitte kui füüsilisest isikust ettevõtjat. Pealegi ei mõjuta asjaolu, et Hispaania õigus näeb võlgnikule ette võlgadest vabastamise, olenemata sellest, kas tegemist on ettevõtjaga või mitte, selle küsimuse asjakohasust, millega eelotsusetaotluse esitanud kohus soovib teada, kas juhul kui riigisisesed võlgadest vabastamise normid kohalduvad füüsilistele isikutele, peavad need normid olema kooskõlas selle direktiivi III jaotise sätetega.

87 Mis puudutab vastust sellele küsimusele, siis tuleb meenutada, et saneerimise ja maksejõuetuse direktiivi artikli 1 lõikes 4 on sätestatud, et liikmesriigid „võivad [artikli 1 lõike 1 punktis b] osutatud menetluste kohaldamisala laiendada maksejõuetutele füüsilistele isikutele, kes ei ole füüsilisest isikust ettevõtjad“.

88 Tuleb aga tõdeda, et artikli 1 lõike 4 sõnastus on ühemõtteline, kuna see piirdub üksnes sama artikli 1 lõike 1 punktis b „osutatud menetluste“, st menetluste, mis võimaldavad maksejõuetute füüsilisest isikust ettevõtjate võlgadest vabastamist, laiendamisega maksejõuetutele füüsilistele isikutele, kes ei ole ettevõtjad. See sõnastus ei viita kuidagi nende menetluste osalisele laiendamisele.

89 Saneerimise ja maksejõuetuse direktiivi artikli 1 lõike 4 sellist tõlgendust toetab ka selle direktiivi põhjendus 21, milles on muu hulgas märgitud, et kuigi käesolev direktiiv ei sisalda siduvaid õigusnorme tarbija ülemäärase võlgnevuse kohta, tuleks liikmesriikidele soovitada kohaldada selle direktiivi võlgadest vabastamise „sätteid“ võimalikult varakult ka tarbijate suhtes.

90 Tuleb lisada, et saneerimise ja maksejõuetuse direktiiv ei sisalda muidu ühtegi asjaolu, mis võiks kinnitada teesi, et liidu seadusandja soovis anda liikmesriikidele kaalutlusruumi küsimuses, millises ulatuses kohaldatakse maksejõuetutele füüsilistele isikutele, kes ei ole ettevõtjad, selle direktiivi artikli 1 lõike 1 punktis b nimetatud menetlusi. Vastupidi, nii direktiivi põhjendusest 21 kui ka artikli 1 lõikest 4 nähtub selgelt, et seadusandja soovis mitte jätta liikmesriikidele võimalust valida nende menetluste „osalist“ või „à la carte“ laiendamist maksejõuetutele füüsilistele isikutele, kes ei ole ettevõtjad.

91 Eeltoodut arvestades tuleb kohtuasjas C-305/23 esitatud esimesele küsimusele vastata, et saneerimise ja maksejõuetuse direktiivi tuleb tõlgendada nii, et kui liikmesriigi seadusandja otsustab kasutada selle direktiivi artikli 1 lõikes 4 ette nähtud võimalust ja laiendab selliste menetluste kohaldamisala, mis võimaldavad maksejõuetute füüsilisest isikust ettevõtjate võlgadest vabastamist, maksejõuetutele füüsilistele isikutele, kes ei ole ettevõtjad, peavad normid, mis on sellise laiendamise tulemusel kohaldatavad nendele füüsilistele isikutele, olema kooskõlas direktiivi III jaotise sätetega.

Kohtuasjas C-305/23 esitatud viies küsimus

92 Nagu nähtub käesoleva kohtuotsuse punktidest 40–44, siis kohtuasjas C-305/23 esitatud neljandale küsimusele tuleb sisuliselt vastata eitavalt ja seega ei ole selles kohtuasjas esitatud viiendale küsimusele vaja vastata.

Kohtukulud

93 Kuna põhikohtuasja poolte jaoks on käesolev menetlus eelotsusetaotluse esitanud kohtus pooleli oleva asja üks staadium, otsustab kohtukulude jaotuse liikmesriigi kohus. Euroopa Kohtule seisukohtade esitamisega seotud kulusid, välja arvatud poolte kohtukulud, ei hüvitata.

Esitatud põhjendustest lähtudes Euroopa Kohus (teine koda) otsustab:

1. **Euroopa Parlamendi ja nõukogu 20. juuni 2019. aasta direktiivi (EL) 2019/1023, mis käsitleb ennetava saneerimise raamistikke, võlgadest vabastamist ja äritegevuse keeldu ning saneerimis-, maksejõuetus- ja võlgadest vabastamise menetluste tõhususe suurendamise meetmeid ning millega muudetakse direktiivi (EL) 2017/1132 (saneerimise ja maksejõuetuse direktiiv), artikli 23 lõiget 2**

   tuleb tõlgendada nii, et

   seal toodud juhtude loetelu ei ole ammendav ja liikmesriikidel on selle direktiivi riigisisesesse õigusesse ülevõtmisel võimalus võtta vastu sätteid, mis piiravad õigust võlgadest vabastamisele rohkem, kui on ette nähtud varasemates riigisisestes õigusnormides, keelates võlgadest vabastamise või piirates võlgadest vabastamise õiguse kasutamist, tühistades võlgadest vabastamise või nähes ette täieliku võlgadest vabastamise või äritegevuse keelu pikemad perioodid muudel kui artikli 23 lõikes 2 loetletud juhtudel, tingimusel et need juhud on selgelt määratud ja sellised erandid on nõuetekohaselt põhjendatud.

2. **Direktiivi 2019/1023 artikli 23 lõikeid 1 ja 2**

   tuleb tõlgendada nii, et

   nendega ei ole vastuolus riigisisesed õigusnormid, mis panevad direktiivi ülevõtmisel võlgnikule kohustuse tasuda pankrotimenetlusest tulenevad avalik-õiguslikud nõuded, mis ei ole eelisnõuded, kui ta soovib võlgadest vabastamist, välistades võimaluse võlgadest vabastamiseks olukorras, kus võlgnik käitus hooletult või kergemeelselt, ilma et ta oleks tegutsenud ebaausalt või pahauskselt, ja välistades selle võimaluse juhul, kui võlgadest vabastamise taotluse esitamisele eelneva kümne aasta jooksul on võlgnikku karistatud lõpliku haldusaktiga väga raske maksuõigusalase süüteo eest, sotsiaalkindlustuse või sotsiaalse korraga seotud rikkumise eest või tema suhtes on samal ajavahemikul tehtud tuletatud maksekohustusi käsitlev lõplik otsus, välja arvatud juhul, kui ta on võlgadest vabastamise taotluse esitamise kuupäevaks oma maksu- ja sotsiaalkindlustuskohustused täielikult täitnud, seda tingimusel, et sellised erandid on riigisisese õigusega nõuetekohaselt põhjendatud.

3. **Direktiivi 2019/1023 artikli 23 lõiget 2**

tuleb tõlgendada nii, et

sellega on vastuolus riigisisesed õigusnormid, mis välistavad konkreetsel juhul võimaluse võlgadest vabastada, ilma et riigisisene seadusandja oleks seda erandit nõuetekohaselt põhjendanud.

4. Direktiivi 2019/1023 artikli 23 lõiget 4

tuleb tõlgendada nii, et

selles toodud konkreetsete võlakategooriate loetelu ei ole ammendav ja liikmesriikidel on lubatud arvata võlgadest vabastamisest välja muud kui selles sättes loetletud võlakategooriad tingimusel, et selline erand on riigisisese õigusega nõuetekohaselt põhjendatud.

5. Direktiivi 2019/1023 artikli 23 lõiget 4

tuleb tõlgendada nii, et

sellega ei ole vastuolus riigisisesed ülevõtmisnormid, mis näevad ette avalik-õiguslikest nõuetest tulenevatest võlgadest vabastamise üldise välistamise põhjusel, et nende nõuete täitmisel on eriline tähtsus õigusriigil põhinevas õiglases ja solidaarses ühiskonnas, lubades seda ainult väga rangetel asjaoludel ja piiratud juhtudel, sõltumata nende nõuete laadist ja tekkimise asjaoludest, ning mis järelikult piiravad selle võlakategooria võlgadest vabastamist käsitlevate riigisiseste õigusnormide ulatust võrreldes olukorraga, mis kehtis enne nende õigusnormide vastuvõtmist, tingimusel et selline erand on riigisisese õigusega nõuetekohaselt põhjendatud.

6. Direktiivi 2019/1023 artikli 23 lõiget 4

tuleb tõlgendada nii, et

sellega ei ole vastuolus riigisisesed õigusnormid, mis kehtestavad avalik-õiguslikest nõuetest tulenevatest võlgadest vabastamise välistamise üldreegli, kui need näevad ette avalik-õiguslike võlausaldajate eeliskohtlemise võrreldes teiste võlausaldajatega, tingimusel et selline välistamine on riigisisese õigusega nõuetekohaselt põhjendatud.

7. Direktiivi 2019/1023 artikli 23 lõiget 4

tuleb tõlgendada nii, et

sellega ei ole vastuolus riigisisesed õigusnormid, mis näevad konkreetse võlakategooria puhul ette võlgadest vabastamise piirangu, kehtestades ülempiiri, millest alates on vabastamine välistatud, ilma et seda ülempiiri määrataks kindlaks asjaomase võlasumma alusel, tingimusel et selline piirang on riigisisese õigusega nõuetekohaselt põhjendatud.

8. Direktiivi 2019/1023

tuleb tõlgendada nii, et

kui liikmesriigi seadusandja otsustab kasutada selle direktiivi artikli 1 lõikes 4 ette nähtud võimalust ja laiendab selliste menetluste kohaldamisala, mis võimaldavad maksejõuetute füüsilisest isikust ettevõtjate võlgadest vabastamist maksejõuetutele füüsilistele isikutele, kes ei ole ettevõtjad, peavad normid, mis on sellise laiendamise tulemusel kohaldatavad nendele füüsilistele isikutele, olema kooskõlas direktiivi III jaotise sätetega.

Allkirjad